

imverias.blogspot.com

Αγίου Ιωάννου του Σιναΐτου:Περί ησυχίας Μέρος πρώτον (Διά την ιεράν «ησυχίαν», την σωματικήν και την ψυχικήν)

10–12 Minuten

"Κλίμαξ"

ΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ

Περί ησυχίας

Μέρος πρώτον (Διά την ιεράν «ησυχίαν», την σωματικήν και την ψυχικήν)

1. Εμείς είμεθα σαν δούλοι πού μας αγόρασαν τα ανόσια πάθη και μας υπέταξαν. Γι' αυτόν τον λόγο γνωρίζομε κάπως τους δόλους και τα τεχνάσματα και τα προστάγματα και τις πανουργίες των πονηρών πνευμάτων που εκυριάρχησαν στην αθλία ψυχή μας. Υπάρχουν όμως άλλοι που ε γνώρισαν τα τεχνάσματα των πονηρών πνευμάτων από την φωτιστική ενέργεια του Αγίου Πνεύματος και από την ελευθερία που έχουν απέναντί τους. Διαφορετικό πράγμα είναι να φαντάζεται κάποιος που υποφέρει από ασθένεια, από την ιδική του κατάστασι την ευχάριστη κατάτασι της υγείας, και διαφορετικό να αντιλαμβάνεται και να συμπεραίνει κάποιος που χαίρει άκρας υγείας, από την ιδική του κατάστασι την δυσάρεστη κατάστασι της ασθενείας.

Εμείς σαν ασθενείς που είμαστε φοβούμεθα να φιλοσοφήσωμε στον παρόντα λόγο για το λιμάνι της ησυχίας, διότι γνωρίζομε κάποιον κύνα πού

παρευρίσκεται πάντοτε στην τράπεζα του καλού κοινοβίου και προσπαθεί να αρπάξει ένα τεμάχιο άρτου, μία ψυχή δηλαδή, και κρατώντας την στο στόμα του να τρέξει έπειτα στην έρημο για να την φάγη με την ησυχία του.

Για να μη δώσωμε λοιπόν με τον λόγο μας τόπο σ' αυτόν τον κύνα και αφορμή σε όσους ζητούν αφορμή, εθεωρήσαμε ότι δεν είναι επιτρεπτό να ανοίξωμε τώρα συζήτησι περί ειρήνης με τους γενναίους στρατιώτες του Βασιλέως που μάχονται στον πόλεμο. Τούτο μόνο λέγομε, ότι οι στέφανοι της ειρήνης και της γαλήνης έχουν πλεχθή για όσους πολεμούν με ανδρεία. Ας ειπούμε όμως ολίγα –αν νομίζετε- περί ησυχίας «ως έν τύπ διακρίσεως», για να μη λυπήσωμε μερικούς πού δεν θα ήθελαν να αφήσωμε ανάμεσα στους άλλους λόγους ανεξέταστο τούτο το θέμα.

2. Ησυχία του σώματος σημαίνει επιστήμη και ευτρεπισμένη κατάσταση των ηθών και των αισθήσεων. Ησυχία της ψυχής σημαίνει επιστήμη των λογισμών και «ασύλητος έννοια»[\[1\]](#). Φίλος και βοηθός της ησυχίας είναι ένας ανδρείος και αυστηρός λογισμός που ίσταται άγρυπνος στην

θύρα της καρδιάς και φονεύει ή αποδιώκει τους πονηρούς λογισμούς που πλησιάζουν. Όποιος ζη την ησυχαστική ζωή «εν αισθήσει καρδιάς», αντιλαμβάνεται αυτό που είπα. Όποιος όμως είναι ακόμη νήπιος και αρχάριος, ούτε το εγεύθηκε ούτε το εγνώρισε. Ο γνωστικός ησυχαστής δεν έχει ανάγκη από λόγους διδασκαλικούς, διότι αυτούς τους αντιλαμβάνεται από τα έργα και τα γεγονότα.

3. Αρχή της ησυχίας είναι το να αποκρούη κανείς τους κτύπους (των δαιμόνων), διότι του ταραίζουν τον βυθό (της καρδιάς). Τέλος της είναι το να μη φοβήται τους θορύβους, αλλά να αναισθητή απέναντί τους.

4. Εξερχόμενος από το κελλί του ο ησυχαστής λόγω κάποιας ανάγκης, είναι σαν να μη εξέρχεται. Παρουσιάζεται δε ήπιος, πραγματικός οίκος της αγάπης, δυσκίνητος προς την ομιλία και ακίνητος προς το πάθος του θυμού. Το αντίθετο από αυτό είναι φανερό, (ο τρόπος δηλαδή της εξόδου ενός, ο οποίος εξέρχεται χωρίς να υπάρχει λόγος).

5. Ησυχαστής είναι αυτός που αγωνίζεται να

περιορίση το ασώματον μέσα σε σωματικό οίκο – πράγμα παραδοξότατο!

6. Παρακολουθεί προσεκτικά τον ποντικό η θηρεύτριά του, (η γάτα δηλαδή). Ομοίως κάποιον νοητό ποντικό παρακολουθεί η σκέψις του ησυχαστού. Μη περιφρονήσης αυτό το παράδειγμα. Αν το περιφρονήσης, σημαίνει ότι δεν εγγεύθηκες ακόμη την ησυχία.

7. Δεν είναι το ίδιο πράγμα μοναχός πού ασκείται κατά μόνας και μοναχός πού ασκείται μαζί με άλλον μοναχό. Διότι ο μοναχός που ασκείται κατά μόνας έχει ανάγκη από πολλή νήψι και αρρέμβαστο νου (εξ αιτίας των πολλών πειρασμών των πονηρών πνευμάτων). Τον προηγούμενο, (εκείνον πού δεν είναι μόνος του), πολλές φορές τον εβοήθησε ο άλλος συνασκητής του, ενώ στον δεύτερο χρειάσθηκε να σταλή Άγγελος για να του συμπαρασταθή.

8. Οι νοερές Δυνάμεις συλλειτουργούν και ζουν μαζί με τον ησυχαστή που ασκεί την ησυχία της ψυχής. Για το αντίθετο όμως προτιμώ να σιωπήσω.

9. Ο βυθός των δογμάτων είναι βαθύς, και ο νους

του ησυχαστού πηδά και βυθίζεται σ' αυτά όχι χωρίς κίνδυνο. Είναι επικίνδυνο να κολυμβά κανείς με τα ρούχα του· ομοίως και το να εγγίζει την θεολογία, ενώ έχει πάθη.

10. Κελλί του ησυχαστού σημαίνει περιορισμός του σώματος. Και κρύπτει μέσα του (το κελλί) τον οίκο της θείας γνώσεως.

11. Όποιος νοσεί ψυχικά από κάποιο πάθος και επιχειρεί την ζωή της ησυχίας, ομοιάζει με αυτόν που πήδησε στο πέλαγος από το πλοίο και κρατώντας ένα σανίδι νομίζει ότι θα φθάση χωρίς κίνδυνο στην ξηρά.

12. Σε όσους μάχονται προς το πῆλινο σώμα τους, η ησυχία αποβαίνει ωφέλιμη στον κατάλληλο καιρό, εάν βεβαίως έχουν πνευματικό οδηγό. Διότι για να ασκή κανείς μόνος του την ησυχία χρειάζεται να έχει αγγελική δύναμι και ικανότητα. Εγώ βέβαια ομιλώ για τους πραγματικούς ησυχαστάς και κατά το σώμα και κατά την ψυχή.

13. Ο ησυχαστής πού βαρέθηκε την ζωή του, αρχίζει να ψεύδεται και με πλαγίους λόγους παρακινεί τους ανθρώπους να τον αποτρέψουν

από την ησυχία. Εγκαταλείποντας το κελλί του κατηγορεί τους δαίμονας, ξεχνώντας ότι έγινε ο ίδιος δαίμων του εαυτού του.

14. Είδα ησυχαστάς, οι οποίοι την φλογερή τους επιθυμία προς τον Θεόν την ικανοποίησαν αχόρταγα μέσω της ησυχίας, και από το πυρ έκαναν να προκύψη πύρ και από τον έρωτα έρωτας και από τον πόθο πόθος.

15. Ο ησυχαστής είναι επίγειος τύπος Αγγέλου, πού με το χαρτί του πόθου του και τα γράμματα του ζήλου του (σαν με έγγραφο αποφυλακίσεως) ελευθέρωσε την προσευχή του από κάθε ραθυμία και οκνηρία.

16. Ησυχαστής είναι εκείνος πού εβόησε δυνατά και καθαρά: «Ετοίμη η καρδιά μου, ο Θεός» (Ψαλμ. ρζ΄ 2). Ησυχαστής είναι εκείνος που είπε: «Εγώ καθεύδω, και η καρδιά μου αγρυπνεί» (Άσμα ε΄ 2).

17. Να κλείνης την θύρα του κελλιού σου για να μην εξέρχεται το σώμα σου, την θύρα της γλώσσης σου για να μην εξέρχονται λόγια, και την εσωτερική πύλη της ψυχής σου για να μην εισέρχονται τα πονηρά πνεύματα.

18. Η γαλήνη της θαλάσσης και ο μεσημβρινός ήλιος εδοκίμασαν την υπομονή του ναυτικού[2], και η έλλειψις των αναγκαίων έδειξε την καρτερία του ησυχαστού. Ο ένας, ο ναυτικός, από την στενοχώρια του ρίχνεται και κολυμβά στα νερά. Και ο άλλος, ο ησυχαστής, από την ακηδία του βγαίνει και συμφύρεται με τα πλήθη, για να εξοικονομήσει τα αναγκαία.

19. Να μη φοβήσαι τα παιγνίδια πού κάνουν οι δαίμονες με τους διαφόρους κτύπους, διότι το πένθος δεν γνωρίζει την δειλία και δεν πτοείται.

20. Εκείνοι των οποίων ο νους έμαθε αληθινά να προσεύχεται, ομιλούν στον Κύριον «ενώπιοι ενωπίω», όπως αυτοί πού ομιλούν ιδιαιτέρως στο αυτί του βασιλέως. Εκείνοι που προσεύχονται με το στόμα, ομοιάζουν με αυτούς πού γονατίζουν και παρακαλούν τον βασιλέα εμπρός σε όλη την σύγκλητο. Και όσοι ζουν στον κόσμο, όταν προσεύχονται, είναι σαν να ικετεύουν τον βασιλέα μέσα από τους θορύβους όλου του όχλου. Εάν έμαθες επιστημονικά την τέχνη της προσευχής, δεν θα αγνοήσ αυτό πού λέγω.

21. Καθισμένος σε μία υψηλή σκοπιά, παρατήρει

τον εαυτό σου, εάν βέβαια και έχης την απαραίτητη γνώσι, και τότε θα ιδής πώς και πότε και από πού και πόσοι και ποιοι κλέπτες έρχονται να κλέψουν τα σταφύλια. Όταν αποκάμη ο σκοπός (με αυτή την έρευνα), ας σηκωθεί να προσευχηθή. Και πάλι, αφού καθήση, ας συνεχίση με αποφασιστικότητα την προηγουμένη εργασία του.

22. Ήθελε κάποιος που τα εδοκίμασε να ομιλήση περί αυτών αναλυτικά και με ακρίβεια, αλλά φοβήθηκε μήπως και στους εργαζομένους αυτά φέρη απροθυμία και στους επιθυμούντας αυτά δημιουργήση φόβο με τον κτύπο των λόγων του. Όποιος εξηγεί τα της ησυχίας αναλυτικά και επιστημονικά, εξήγειρε εναντίον του τους δαίμονας, διότι κανείς άλλος δεν μπορεί να ξεσκεπάση όπως αυτός τις αθλιότητες των δαιμόνων.

23. Όποιος έφθασε στην τελεία ησυχία, εγνώρισε τον βυθό των θείων μυστηρίων. Δεν κατέβηκε όμως σ' αυτόν, παρά αφού προηγουμένως είδε και άκουσε την ταραχή των κυμάτων και των πονηρών πνευμάτων, ίσως δε και εβράχηκε από αυτά. Το επικυρώνει αυτό και ο μέγας Απόστολος

Παύλος, ο οποίος, εάν δεν αρπαζόταν ωσάν σε ησυχία στον Παράδεισο, δεν θα μπορούσε να ακούση τα «άρρητα ρήματα» (Β' Κορ. ιβ' 4).

24. Το αυτί της ησυχίας θα ακούση από τον Θεόν εξαίσια πράγματα. Γι' αυτό η πάνσοφη αυτή έλεγε και στον Ιώβ: «Πότερον, ού δέξεταί μου το ούς εξαίσια παρ' αυτού;» (δ' 12).

25. Ησυχαστής είναι εκείνος πού χωρίς να τους μισή, τους αποφεύγει όλους τόσο, όσο ένας αμελής μοναχός τρέχει κοντά τους με προθυμία. Και τούτο, διότι δεν θέλει να διακοπή η γεύσις της γλυκύτητος του Θεού.

26. Πήγαινε και σ κ ό ρ π ι σ ε γρήγορα τα υπάρχοντά σου -όχι π ώ λ η σ ε, διότι αυτό απαιτεί χρόνο- και δός τα σε πτωχούς μοναχούς, για να σε βοηθήσουν με την προσευχή τους στην ησυχία. Και σήκωσε τον σταυρό σου με την υπακοή, και υπόμεινε γενναία το βάρος της εκκοπής του θελήματός σου. Και εν συνεχεία έλα να με ακολουθήσης, για να συναντήσωμε την τρισμακάριστη ησυχία, και θα σε διδάξω φανερά την εργασία και την πολιτεία των Αγγελικών Δυνάμεων.

Δεν θα χορτάσουν αυτές να δοξολογούν είς
αιώνας αιώνων τον Δημιουργό. Ομοίως και αυτός
πού ανέβηκε στον ουρανό της ησυχίας να
ανυμνή τον Κτίστη. Δεν φροντίζουν για τα υλικά οι
άυλοι. Ομοίως για την τροφή οι «υλικοί άυλοι».
Δεν θα γευθούν οι πρώτοι φαγητά. Ομοίως και οι
δεύτεροι δεν θα στηριχθούν σε υποσχέσεις
ανθρώπων για την συντήρησί τους. Δεν θα
φροντίσουν εκείνοι για χρήματα και κτήματα.
Ομοίως και αυτοί για τις ταλαιπωρίες και τις
κακοπάθειες πού τους προκαλούν τα πονηρά
πνεύματα.

Δεν επιθυμούν οι ουράνιοι Άγγελοι κάποιο ορατό
κτίσμα. Ομοίως και οι επίγειοι Άγγελοι την θέα
κάποιου προσώπου. Δεν θα παύσουν ποτέ
εκείνοι να προοδεύουν στην αγάπη. Ομοίως και
αυτοί να τους συναγωνίζονται κάθε ημέρα. Δεν
είναι άγνωστος σ' εκείνους ο πλούτος της
προκοπής τους. Ομοίως και σ' αυτούς ο έρωτας
της πνευματικής τους αναβάσεως. Και δεν θα
σταματήσουν, μέχρις ότου φθάσουν τα Σεραφείμ·
ούτε θα υπολογίσουν κόπους, μέχρις ότου γίνουν
Άγγελοι.

Μακάριος, όποιος ελπίζει να φθάση σ' αυτό το

ύψος. Τρισμακάριος, όποιος πλησιάζει. Άγγελος, όποιος έφθασε.

Ι.Μ.Παρακλήτου

[1] Δηλαδή: Η σκέψις του ησυχαστού είναι χώρος κλειστός, αφιερωμένος αποκλειστικά στον Θεόν, όπου κανείς νοητός εχθρός δεν μπορεί να εισχωρήση για κλοπή και ληστεία. Παρεμφερής διατύπωσις είναι: «αναιχμαλώτιστος έννοια».

[2] Αυτό φυσικά ίσχυε για την εποχή εκείνη, οπότε τα πλοία ήταν ιστιοφόρα.